

BỘ ĐỘI BIÊN PHÒNG CÁC TỈNH BIÊN GIỚI VIỆT NAM - LÀO THỰC HIỆN CẢI CÁCH THỦ TỤC HÀNH CHÍNH TRONG KIỂM SOÁT XUẤT, NHẬP CẢNH TẠI CỬA KHẨU ĐƯỜNG BỘ

BÙI HỮU PHƯỚC (*)

Tóm tắt: Nhằm tạo điều kiện thuận lợi, nhanh chóng, chính xác cho công tác xuất, nhập cảnh giữa Việt Nam và Lào, thời gian qua Bộ đội Biên phòng hai nước đã phối hợp triển khai đồng bộ, hiệu quả về thực hiện cải cách thủ tục hành chính trong quy trình kiểm soát, góp phần giảm thời gian, chi phí cho người dân và doanh nghiệp. Tuy nhiên, thời gian tới Bộ đội Biên phòng Việt Nam và Lào cần tiếp tục có các giải pháp nâng cao hơn nữa hiệu quả cải cách thủ tục hành chính trong kiểm soát xuất, nhập cảnh tại các cửa khẩu đường bộ giữa hai nước.

Từ khóa: Bộ đội Biên phòng; cải cách thủ tục hành chính; cửa khẩu Việt Nam - Lào; xuất, nhập cảnh.

Abstract: In order to create favorable, quick and accurate conditions for entry and exit movements between Vietnam and Laos, recently, the Border Guards of the two countries have coordinated synchronously and effectively to implement the reform of customs and administrative procedures in the control process, contributing to reducing the time and costs for people and businesses. However, in the upcoming time, the Border Guards of Vietnam and Laos need to continue taking the solutions to further improve the effectiveness of the reform of administrative procedures in entry and exit control at land border gates between the two countries.

Keywords: Border Guards; administrative reform; Vietnam - Laos border gate; entry and exit.

Ngày nhận bài: 23/8/2023 Ngày biên tập: 30/8/2023 Ngày duyệt đăng: 18/9/2023

Việt Nam có 10 tỉnh (gồm: Điện Biên, Sơn La, Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên Huế, Quảng Nam, Kon Tum) có đường biên giới tiếp giáp với 10 tỉnh của nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào (gồm: Phong Sa Lý, Luông Pha Băng, Hủa Phăn, Xiêng Khoảng, Bo Ly Khăm Xay, Khăm Muộn, Sa Vẳn Nạ Khệt, Sả Lạ Vẳn, Xê Kông, Ất Tà Pư). Theo đó, Bộ đội Biên phòng (BĐBP) Việt Nam được giao nhiệm vụ quản lý 08 cửa khẩu quốc tế, 07 cửa khẩu chính, 17 cửa khẩu phụ, 39 lối mở; có hệ thống giao thông cơ bản thuận lợi kết nối giữa các

cửa khẩu đường bộ (CKĐB) với đường sắt Bắc - Nam, hệ thống cảng biển và cảng hàng không; có vị trí chiến lược về kinh tế, quốc phòng, an ninh và đối ngoại; là cửa ngõ nối liền Việt Nam với Lào và các nước trong khu vực để mở rộng hợp tác quốc tế.

1. Kết quả thực hiện cải cách thủ tục hành chính trong kiểm soát xuất, nhập cảnh tại cửa khẩu đường bộ của Bộ đội Biên phòng các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào

Đảng ủy, Bộ Chỉ huy BĐBP các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào đã xác định cải cách thủ tục hành chính (TTHC) trong kiểm soát xuất, nhập cảnh (XNC) tại các CKĐB là nhiệm vụ trọng tâm cần tập trung lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện. Theo đó,

(*) TS; Học viện Biên phòng, Bộ Quốc phòng

Đảng ủy, Bộ Chỉ huy BĐBP các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào đã tổ chức quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, Chính phủ, Bộ Quốc phòng, Bộ Tư lệnh Bộ đội Biên phòng về thực hiện cải cách hành chính như: Nghị quyết số 17-NQ/TW của Hội nghị Trung ương lần thứ năm, khóa X về đẩy mạnh cải cách hành chính, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý của bộ máy nhà nước; Nghị quyết số 30c/NQ-CP của Chính phủ ban hành Chương trình tổng thể cải cách hành chính nhà nước giai đoạn 2011-2020; Nghị quyết số 76/NQ-CP của Chính phủ ban hành Chương trình tổng thể cải cách hành chính giai đoạn 2021-2030; Quyết định số 6184/QĐ-BQP ngày 28/12/2019 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng về việc công bố bộ TTHC hiện hành thuộc phạm vi chức năng quản lý của Bộ Quốc phòng; Công văn số 1833/BTL-CK ngày 08/6/2016 của Bộ Tư lệnh BĐBP về đẩy mạnh cải cách hành chính, đơn giản hóa thủ tục XNC, xuất nhập khẩu; Kế hoạch số 560/KH-BTL ngày 23/02/2017 của Bộ Tư lệnh BĐBP về công tác cải cách hành chính của BĐBP giai đoạn 2016-2020; Kế hoạch số 1099/KH-BTL ngày 31/03/2020 của Bộ Tư lệnh BĐBP về tổng kết công tác cải cách hành chính giai đoạn 2011-2020, phương hướng, nhiệm vụ cải cách hành chính giai đoạn 2021-2030... và đã cụ thể hóa vào nghị quyết lãnh đạo hàng năm, xây dựng kế hoạch, chỉ đạo Phòng Tham mưu hướng dẫn các đơn vị Biên phòng cửa khẩu (BPCK) đường bộ tổ chức triển khai thực hiện.

Thực hiện sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng ủy, Bộ Chỉ huy BĐBP 10 tỉnh biên giới Việt Nam - Lào và hướng dẫn của cơ quan nghiệp vụ cấp trên về thực hiện cải cách TTHC trong kiểm soát XNC, đội ngũ cán bộ, nhân viên cửa khẩu ở các đơn vị BPCK đường bộ tích cực rèn luyện tác phong, phương pháp công tác, thái độ phục vụ, nghiên cứu nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ; chủ động tham mưu, đề xuất sửa đổi quy trình kiểm soát XNC. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong tiếp nhận, kiểm tra, so sánh, đối chiếu, đăng ký hộ chiếu, giấy tờ; thực hiện thủ tục biên phòng điện tử, cấp thị thực điện tử tại cửa khẩu; sử dụng các trang thiết

bị kỹ thuật nghiệp vụ hiện đại được trang cấp như hệ thống cổng kiểm soát tự động, máy kiểm tra hộ chiếu cơ động... Phát huy cơ chế một cửa, một lần dừng ở cấp cửa khẩu quốc tế Lao Bảo (Việt Nam), Đền Sạ Vẳn (Lào); rà soát, tham mưu cho cấp trên loại bỏ các giấy tờ không cần thiết; niêm yết công khai, minh bạch các thủ tục biên phòng, cũng như chế độ thu nộp các loại phí, lệ phí XNC tại cửa khẩu... Qua đó, công tác cải cách TTHC trong kiểm soát XNC ở CKĐB của BĐBP các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào đã đạt được những kết quả quan trọng, góp phần rút ngắn thời gian làm thủ tục, đảm bảo công khai, minh bạch, tiết kiệm chi phí, đem lại hiệu quả, lợi ích thiết thực cho người dân, doanh nghiệp trong và ngoài nước.

Theo đánh giá của Cục Cửa khẩu Bộ đội Biên phòng, trước đây thời gian làm thủ tục cho một người XNC mất khoảng 05 phút, nay còn khoảng 01 phút; phương tiện vận tải mất khoảng 45 phút, nay còn khoảng 05 phút; hành khách XNC qua cổng kiểm soát tự động chỉ mất từ 10 - 12 giây... đã tạo điều kiện thuận lợi cho các cá nhân, tổ chức, doanh nghiệp trong và ngoài nước XNC; xuất, nhập khẩu, thu hút đầu tư, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, mở rộng quan hệ quốc tế, bảo đảm quốc phòng, an ninh, xây dựng được hình ảnh hiện đại tại cửa khẩu, từng bước đáp ứng yêu cầu cải cách hành chính. Theo thống kê từ năm 2020 đến tháng 6/2023, BĐBP các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào đã làm thủ tục cho 2.869.295 lượt người XNC; 812.150 lượt phương tiện XNC; đã phát hiện, xử lý 36 vụ/45 đối tượng vận chuyển ma túy, thu giữ 35 bánh hêrôn, 20 bánh cần sa, 54.126 viên hồng phiến, 04kg ma túy tổng hợp dạng đá; 42 vụ/48 đối tượng vận chuyển trái phép pháo, thu giữ 812kg pháo; 42 vụ/126 đối tượng XNC trái phép...

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, việc thực hiện cải cách TTHC trong kiểm soát XNC ở CKĐB của BĐBP các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào vẫn còn những hạn chế, như công tác lãnh đạo, chỉ đạo có lúc chưa quyết liệt; chất lượng thực hiện cải cách TTHC trong kiểm soát XNC có mặt chưa đáp ứng yêu cầu; việc ứng dụng công nghệ thông tin và khai thác các trang thiết bị kỹ

thuật nghiệp vụ chưa hiệu quả, chưa linh hoạt, sáng tạo trong xác định nội dung, vận dụng phương pháp kiểm tra phù hợp với từng trường hợp cụ thể, nên nội dung kiểm tra còn dàn trải, thời gian kiểm tra vẫn còn kéo dài...

Những hạn chế nêu trên do nhiều nguyên nhân, nhưng chủ yếu là do nhận thức của một số cán bộ, nhân viên cửa khẩu về thực hiện cải cách TTHC chưa đầy đủ; năng lực, phương pháp, tác phong công tác, thái độ phục vụ chưa chuyên nghiệp; khả năng ứng dụng công nghệ thông tin, sử dụng phương tiện kỹ thuật nghiệp vụ chưa thật sự tốt; cổng kiểm soát tự động mới áp dụng kiểm tra với giấy thông hành, chưa áp dụng kiểm tra với các loại giấy tờ khác...

2. Giải pháp nâng cao hiệu quả cải cách thủ tục hành chính trong kiểm soát xuất, nhập cảnh ở cửa khẩu đường bộ của Bộ đội Biên phòng các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy các cấp BDBP các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào về thực hiện cải cách thủ tục hành chính.

Cấp ủy, chỉ huy các cấp BDBP các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào cần tiếp tục tổ chức quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm các nghị quyết, chỉ thị, chương trình, kế hoạch của Đảng, Nhà nước, Chính phủ, Bộ Quốc phòng, Bộ Tư lệnh Bộ đội Biên phòng, Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân các tỉnh về thực hiện cải cách TTHC trong kiểm soát XNC, gắn với công tác chuyển đổi số. Bên cạnh đó, cần tập trung kiểm tra các vấn đề trọng tâm, trọng điểm, phát hiện những vướng mắc, bất cập trong thực hiện cải cách TTHC ở khâu kiểm soát XNC để giúp đỡ, hướng dẫn giải quyết. Tổ chức sơ kết, tổng kết rút kinh nghiệm về thực hiện cải cách TTHC trong kiểm soát XNC, kịp thời rút ra những kinh nghiệm hay, việc làm sáng tạo để nhân rộng, phát huy, nhằm nâng cao hiệu quả thực hiện cải cách TTHC.

Hai là, xây dựng đội ngũ cán bộ, nhân viên cửa khẩu vững mạnh, chính quy, chuyên nghiệp, hiện đại đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

Cục Cửa khẩu đã cùng với các bộ, ngành triển khai Hiệp định GMS “Một cửa, một lần dừng” tại cửa khẩu Lao Bảo (tuyến Việt Nam - Lào). Nguồn ảnh: Báo Biên phòng

Cán bộ, nhân viên cửa khẩu phải có nhận thức đúng đắn, ý thức trách nhiệm cao, giỏi về chuyên môn nghiệp vụ, nắm vững mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ cải cách hành chính của cấp trên và cấp mình. Do vậy, cấp ủy, chỉ huy các cấp phải quan tâm công tác giáo dục, rèn luyện bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống, tinh thần trách nhiệm, phương pháp, tác phong công tác, thái độ phục vụ; bồi dưỡng nghiệp vụ, khả năng khai thác, sử dụng trang bị kỹ thuật nghiệp vụ hiện có, ứng dụng công nghệ thông tin... cho đội ngũ cán bộ, nhân viên cửa khẩu.

Nội dung giáo dục, bồi dưỡng cần bám sát các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, Chính phủ, Bộ Quốc phòng, Bộ Tư lệnh BDBP về thực hiện cải cách TTHC trong kiểm soát XNC, quy trình kiểm soát XNC, pháp luật Việt Nam, pháp luật quốc tế; bồi dưỡng tiếng Anh, tiếng Lào, sử dụng trang bị kỹ thuật nghiệp vụ, đặc biệt là các trang bị kỹ thuật mới, hiện đại như cổng kiểm soát tự động; ứng dụng công nghệ thông tin, xây dựng cửa khẩu số... Qua đó, xây dựng đội ngũ cán bộ, nhân viên cửa khẩu vững mạnh, chính quy, chuyên nghiệp, hiện đại đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ thực hiện cải cách TTHC trong kiểm soát XNC ở CKĐB giai đoạn hiện nay. Chỉ huy các đơn vị BPCK đường bộ căn cứ vào tình hình thực tế của đơn vị để xây dựng kế hoạch tổ chức giáo dục, rèn luyện, bồi dưỡng cho phù hợp đảm bảo tất cả các cán bộ, nhân viên cửa khẩu đều được

tham gia huấn luyện, có thể tiến hành theo kế hoạch huấn luyện của đơn vị hoặc lồng ghép trong các buổi sinh hoạt, căn cứ vào tình hình từng đơn vị BPCCK để bố trí cho phù hợp.

Ba là, đẩy mạnh thực hiện thủ tục biên phòng điện tử, khai thác có hiệu quả các trang bị kỹ thuật nghiệp vụ.

Hiện nay, Chính phủ đã triển khai thực hiện thủ tục biên phòng điện tử tại tất cả các cửa khẩu quốc tế, cửa khẩu chính; Bộ Quốc phòng đã đầu tư lắp đặt hệ thống cổng kiểm soát tự động tại một số cửa khẩu quốc tế đường bộ tuyến biên giới Việt Nam - Lào, để hỗ trợ đắc lực cho đội ngũ cán bộ, nhân viên cửa khẩu trong quá trình thực hiện nhiệm vụ ở cửa khẩu, nhằm nâng cao độ chính xác, rút ngắn thời gian làm thủ tục, giảm chi phí, phiền hà, tạo điều kiện thuận lợi hơn cho người dân, doanh nghiệp trong và ngoài nước XNC, xuất nhập khẩu. Do vậy, thời gian tới các đơn vị BPCCK đường bộ cần tiếp tục triển khai thực hiện tốt thủ tục biên phòng điện tử, cấp thị thực điện tử tại cửa khẩu, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong tiếp nhận, kiểm tra, so sánh, đối chiếu, đăng ký hộ chiếu, giấy tờ của người, phương tiện; khai thác có hiệu quả các trang thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ, nhất là hệ thống cổng kiểm soát tự động đã được cấp trên đầu tư lắp đặt, tạo sự đột phá về thực hiện cải cách TTHC trong kiểm soát XNC ở CKĐB.

Để thực hiện tốt giải pháp trên, đội ngũ cán bộ, nhân viên cửa khẩu cần làm tốt công tác tuyên truyền, hướng dẫn để người dân, doanh nghiệp trong và ngoài nước thấy được những thuận lợi khi thực hiện khai báo thủ tục biên phòng điện tử và XNC qua cổng kiểm soát tự động. Đồng thời, đề xuất với cấp có thẩm quyền nhanh chóng triển khai áp dụng kiểm soát hộ chiếu bằng cổng kiểm soát tự động để tạo sự đồng bộ, thống nhất, tạo điều kiện thuận lợi hơn cho người dân, doanh nghiệp XNC bằng hộ chiếu. Bên cạnh đó, đội ngũ cán bộ, nhân viên cửa khẩu phải nắm chắc quy trình thủ tục biên phòng điện tử, cấp thị thực điện tử tại cửa khẩu; nắm vững tính năng, tác dụng và sử dụng thành thạo các loại trang bị kỹ thuật hiện có, nhất là quy trình sử dụng cổng kiểm soát tự động và làm tốt công tác bảo quản, bảo dưỡng hệ thống trang thiết bị kỹ thuật nghiệp vụ, đảm bảo

luôn ở trạng thái tốt, bền, an toàn, phát huy hết tác dụng, hiệu quả.

Bốn là, xác định nội dung, vận dụng phương pháp kiểm soát xuất, nhập cảnh phù hợp với từng trường hợp, đảm bảo rút ngắn thời gian, thông thoáng về thủ tục, chặt chẽ về an ninh.

Đối với giấy tờ của người XNC lần đầu qua CKĐB, cần kiểm tra chi tiết từng nội dung từ trang bìa, trang nhân thân, đặc điểm bảo vệ, điều kiện nhân thân người XNC, kết hợp với phỏng vấn người XNC. Tuyệt đối không được bỏ qua bất cứ nội dung nào; giấy tờ của người đã XNC nhiều lần qua CKĐB nơi cán bộ, nhân viên cửa khẩu công tác, đã trực tiếp kiểm tra lần trước, khi XNC lần tiếp theo, chỉ cần kiểm tra một số nội dung chính như họ, tên, ảnh, điều kiện nhân thân, mật số kiểm soát viên. Với giấy tờ của các đồng chí lãnh đạo cấp ủy, chính quyền địa phương các cấp, lực lượng vũ trang đi công tác, có giấy giới thiệu và thông báo của cấp trên về số lượng, thành phần, thời gian XNC, khi đến CKĐB làm thủ tục, chỉ cần kiểm tra sơ bộ một số nội dung như dấu kiểm chứng, thời hạn hộ chiếu.

Đối với giấy tờ của phương tiện XNC, tùy vào từng phương tiện để xác định nội dung kiểm tra cho phù hợp như phương tiện chở các đồng chí lãnh đạo các cấp, lực lượng vũ trang đi công tác, chỉ kiểm tra sơ bộ các loại giấy tờ. Phương tiện chở khách theo tuyến cố định XNC lần đầu phải kiểm tra đầy đủ các loại giấy tờ và nội dung chi tiết của từng loại giấy tờ, so sánh đối chiếu giữa thông tin trong giấy tờ với phương tiện XNC. Lần XNC tiếp theo, cán bộ, nhân viên cửa khẩu cần tập trung kiểm tra một số nội dung của giấy tờ như dấu kiểm chứng trong giấy phép liên vận...

Trong thời gian tới, nhiệm vụ cải cách TTHC trong kiểm soát XNC tại CKĐB của BDBP các tỉnh biên giới Việt Nam - Lào cần có nhiều giải pháp đồng bộ, trọng tâm nhằm tiếp tục đẩy mạnh phối hợp trong công tác cải cách TTHC về kiểm soát XNC, góp phần bảo vệ vững chắc chủ quyền, an ninh biên giới quốc gia trong tình hình mới, tạo điều kiện thuận lợi hơn cho hoạt động XNC, xuất, nhập khẩu để thu hút đầu tư, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, mở rộng quan hệ quốc tế, đảm bảo quốc phòng, an ninh./.